Fördelning av kostnadsansvar för hjälpmedel inom förskola och skola

Överenskommelse mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län

2025-XX-XX

STORSTHLM
KOMMUNER I SAMVERKAN

Region Stockholm

Innehåll

1. Inledning 3
2. Syfte och mål 4
2.1 Ansvarsfördelning 4
3. Ekonomisk ansvarsfördelning för hjälpmedel i skola 5
3.1 Grundutrustning (skola) 5
3.2 Pedagogiska hjälpmedel (skola) 5
3.3 Personligt förskrivna hjälpmedel (region) 5
3.3.1 Dubbelförskrivning 6
4. Hantering av oenighet 6
5. Giltighet och omprövning 6
6. Bilagor 6

1. Inledning

Alla barn och unga i förskola och skola har rätt till en tillgänglig och likvärdig utbildning med stöd utifrån sina behov. Detta regleras i både skollagen, hälso- och sjukvårdslagen, diskrimineringslagen samt i Socialstyrelsens föreskrifter, vilka tillsammans reglerar ansvaret för att tillhandahålla hjälpmedel.

Denna överenskommelse tydliggör fördelningen av kostnadsansvaret mellan skolhuvudmän i Stockholms län och Region Stockholm för hjälpmedel till barn och unga i förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. I denna överenskommelse benämns ovanstående verksamheter med begreppen skola respektive region. Grundprincipen är att rutinen även gäller för fristående skolhuvudmän.

Överenskommelsen är framtagen i samverkan mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län. Den bygger på Socialstyrelsens förslag till utformning av överenskommelse mellan sjukvårds- och skolhuvudmän.[1]

[1] Samordning av hjälpmedel till barn och elever med funktionsnedsättning

2. Syfte och mål

Syftet med överenskommelsen är att tydliggöra kostnadsansvaret mellan parterna för att minska gränsdragningsproblem och förenkla samverkan. Överenskommelsen ska:

- Säkerställa att barn och unga får de hjälpmedel de har behov av i skola och förskola.
- Stödja en likvärdig och jämlik försörjning av hjälpmedel i hela länet.
- Tydliggöra ansvarsområden gällande hjälpmedel
- Klargöra den ekonomiska ansvarsfördelningen mellan pedagogiska hjälpmedel, grundutrustning och personligt förskrivna hjälpmedel.

2.1 Ansvarsfördelning

Skolan ansvarar för att:

- Säkerställa att skolmiljön är utrustad med nödvändig grundutrustning och pedagogiska hjälpmedel för att möjliggöra barn och ungas lärande och utbilda personal i användning och underhåll av dessa hjälpmedel samt skapa rutiner för att identifiera barn och ungas behov.
- Initiera dialog med regionen när behov av personligt förskrivna hjälpmedel identifieras och följa upp att dessa integreras i undervisningen.

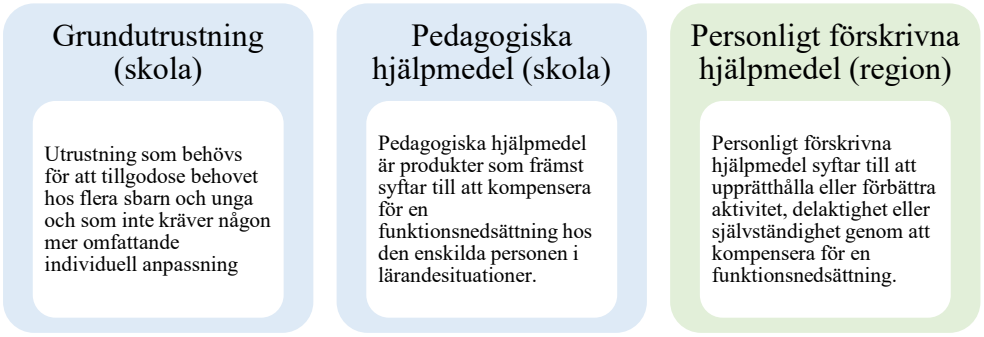
Regionen ansvarar för att:

- Tillhandahålla och underhålla personligt förskrivna hjälpmedel som stödjer barns och ungas behov i förskola och skola.
- Hjälpmedel som förskrivs på regionens bekostnad ska förskrivas enligt regelverket i Hjälpmedelsguiden.
- Hörsel- och synhjälpmedel, ortopedtekniska hjälpmedel samt specialanpassade hjälpmedel[2] förskrivs på regionens bekostnad.
- Bidra med kunskap och stöd till förskola och skola kring val av hjälpmedel och hjälpmedlens användning.
- Samarbeta med förskola och skola för att säkerställa en smidig implementering av hjälpmedel.

[2] En specialanpassning är när ett hjälpmedel och/eller tillbehör kombineras på annat sätt än vad tillverkaren avsett, när konstruktionsmässiga ingrepp görs, när ett tillägg görs på en färdig produkt, om en ny produkt konstrueras och tillverkas eller när produkten används på ett nytt sätt eller inom ett nytt användningsområde. Specialanpassning innebär att hjälpmedlet ska märkas "Specialanpassad produkt" och inte ska bära CE-märket enligt Läkemedelsverkets författningssamling, LVFS 2003:11 om Medicintekniska produkter. Den som specialanpassat produkten tar då på sig produktansvaret.

3. Ekonomisk ansvarsfördelning för hjälpmedel i skola

De tre nedanstående områdena för kostnadsfördelning utgår från Socialstyrelsens förslag till ansvarsfördelning, vilken syftar till att tydliggöra kostnadsfördelningen mellan skolan och regionen, samt säkerställa en likvärdig och rättvis tillgång till hjälpmedel.

Från Socialstyrelsen

3.1 Grundutrustning (skola)

Grundutrustning innefattar de anpassningar och hjälpmedel som behövs för att skapa en tillgänglig miljö. Detta inkluderar sådana hjälpmedel som är nödvändiga för att barn och unga ska kunna navigera och delta i förskolans och skolans vardag. Det är skolans ansvar att säkerställa att dessa resurser finns på plats och rektors ansvar att personal är informerad och utbildad i deras användning. Till grundutrustningen hör till exempel arbetsstolar, lyftanordningar och anpassade skrivbord.

3.2 Pedagogiska hjälpmedel (skola)

Pedagogiska hjälpmedel är produkter och utrustning som stödjer undervisningen och är en naturlig del av förskolans och skolans lärmiljö. Dessa hjälpmedel bidrar till att alla barn och unga, oavsett funktionsnedsättning, ska kunna delta på lika villkor i undervisningen. Ansvaret för att tillhandahålla, underhålla och utbilda personal om pedagogiska hjälpmedel ligger hos skolan. Till pedagogiska hjälpmedel hör hjälpmedel som används i undervisningen och är en del av skolans pedagogiska miljö, exempelvis tangentbord, datormöss och presentationsverktyg.

3.3 Personligt förskrivna hjälpmedel (region)

Personligt förskrivna hjälpmedel syftar till att stödja barn och ungas specifika behov. Dessa hjälpmedel tillhandahålls av regionen och kan användas både i förskolan, skolan och i hemmet. Regionen ansvarar även för anpassning och service av hjälpmedlen för att säkerställa att de fungerar optimalt. Till personligt förskrivna hjälpmedel hör exempelvis gånghjälpmedel, talhjälpmedel och specialanpassade produkter.

Bilaga 1 är uppdelad utifrån vilka hjälpmedel som ingår i grundutrustningen, är pedagogiska hjälpmedel samt är personligt förskrivna hjälpmedel.

3.3.1 Dubbelförskrivning

När enbart ett hjälpmedel inte räcker för att möjliggöra daglig aktivitet, kan man i specialfall förskriva ytterligare hjälpmedel med samma funktion.

4. Hantering av oenighet

Region och skola ska samverka för att säkerställa en effektiv hjälpmedelsförsörjning. Vid eventuell oenighet kring den ekonomiska ansvarsfördelningen bör utgångspunkten vara följande grundprinciper:

- Barn och ungas behov och rätt till stöd.
- Parterna ska sträva efter en samförståndslösning och undvika tidskrävande processer som påverkar barn och unga negativt.
- Dokumentation av beslut och resonemang ska vara tydlig för att bidra till framtida lärande och förbättring av rutinen.

Förutom ovanstående grundprinciper ska en tydlig och strukturerad process tillämpas:

1. I första hand ska berörda parter föra en lokal dialog för att lösa frågan. Fokus ska ligga på barn och ungas bästa och en gemensam tolkning av överenskommelsen.
2. Vid principiella frågor eller om lösning inte kan uppnås, ska Storsthlm och hälso- och sjukvårdsförvaltningen kontaktas för vidare hantering.

5. Giltighet och omprövning

Ett beslut om att anta överenskommelsen är att likställa med ett undertecknande, och den gäller tills vidare om inte någon part säger upp den.

Om förutsättningarna för överenskommelsen förändras väsentligt under avtalsperioden ska den politiska styrgruppen Vård i samverkan (VIS) ta ställning till eventuell revidering. Bilaga 1 uppdateras löpande utifrån nya versioner från SIS (Svenska institutet för standarder).

6. Bilagor

Bilaga 1 - ISO-kodslista med fördelning av kostnadsansvaret